

Technische vragen VVD

Agendapunt 5.1 meningvormende bespreking procesvoorstel vervolg na onderzoek slavernijverleden Hoorn

Algemene raadscommissie donderdag 14 november 2023

Geachte heren Droste en Sluis,

Op 8 november heeft u technische vragen gesteld over het procesvoorstel voor het vervolg na het onderzoek naar het slavernijverleden van Hoorn. Hieronder vindt u de antwoorden op uw vragen.

1. Hoeveel geld is begroot en gebruikt voor de stadsgesprekken (graag per jaar aangeven sinds start gesprekken)?

Voor het eerste seizoen van de stadsgesprekken in 2021 is € 38.500 beschikbaar gesteld. Dit is ook uitgegeven. Er is verder geen specifiek budget voor het vervolg van de stadsgesprekken, anders dan budget voor inclusie. Het jaarlijkse budget voor inclusie is € 50.000,-. In 2023 is incidenteel € 100.000 beschikbaar gesteld voor het onderzoek naar het slavernijverleden, Ketikoti en gesprekken met de stad over inclusie. Hiervan is nog geen geld uitgegeven aan gesprekken met de stad. Het restant van het budget van € 100.000,- is circa € 60.000,-.

2. Waar komt het idee van een burgerberaad vandaan? Hoe is het idee van een burgerberaad tot stand gekomen?

Dit heeft verschillende redenen/aanleidingen gehad.

Ten eerste vinden we het belangrijk om, zeker bij dit soort maatschappelijke kwesties, concrete vervolgstappen niet alleen als gemeente uit te denken, maar in samenspraak met inwoners, belanghebbenden en maatschappelijke partners. Niet alleen omdat we als gemeente open staan voor de ideeën, kennis en creativiteit vanuit de stad, maar ook omdat het een onderwerp is waar juist andere partijen en individuen een bijdrage aan kunnen leveren, of waarin zij soms zelfs een leidende rol hebben. Denk bijvoorbeeld aan het onderwijs, die een belangrijke rol heeft bij het vraagstuk van educatie en bewustwording. Hierbij is ook gekeken naar de ambities die in het bestuursakkoord en het coalitieakkoord staan als het gaat om bestuurlijke vernieuwing, het belang van participatie en de wens om verbinding te maken met inwoners.

Ten tweede constateren we dat de meningen en emoties over het onderwerp van het slavernijverleden sterk uiteenlopen, zowel in de stad als in de raad. Het is een onderwerp dat gepolariseerd is en daarmee ook snel in een impasse belandt. En we zijn dit proces ooit gestart om juist te verbinden en samen tot oplossingen te komen.

Tegelijkertijd constateren we ook dat de discussie over hoe Hoorn om moet gaan met haar verleden in de weg staat van het gesprek over het heden en de toekomst (inclusie, racisme en discriminatie). Betrokkenen geven duidelijk aan dat praten over (het oplossen van) de problemen van nu geen zin heeft als er niet eerst stappen op het gebied van erkenning worden gezet. Betrokkenen geven aan dat voor hen het verleden en het heden niet los staan van elkaar, omdat het verleden ook doorwerkt in het heden. Het staat in die zin dus in de weg van vooruitgang op het thema inclusie.

Op basis van de bovenstaande constatering zijn we op zoek gegaan naar een oplossing, een vorm, een methode die een aantal kenmerken van deze discussie kan doorbreken. Doel is om het gepolariseerde debat te voorkomen en op het onderwerp vooruit te komen, zodat er op een zeker moment ook weer ruimte is voor het heden en de toekomst. Doen we dit niet, dan gaat het onderwerp niet weg, maar blijft de discussie voortduren.

Een debat lost weinig op, omdat dit leidt tot een herhaling van zetten: ieder geeft zijn mening en niemand komt tot elkaar. Peilingen of stemrondes lossen de discussie ook niet op. Het verandert immers de emoties van betrokkenen niet. Een dialoog heeft de grootste kans om de

impasse te doorbreken, te zorgen voor verbinding, om daarna ook weer verder te komen. De manier waarop je die dialoog voert is uiteraard heel bepalend. Het is belangrijk dat het geen gesprek is tussen alleen de uitersten, of alleen met betrokkenen of actiegroepen. In de raad werd benoemd dat ook 'het stille midden' betrokken moet worden. Daarbij is het belangrijk dat deelnemers geholpen en gestimuleerd worden om naar elkaar te luisteren en zich te verdiepen in elkaars standpunten en emoties. Bovendien willen we niet zomaar een gesprek organiseren, we willen ook dat ergens toe leidt: tot concrete oplossingen en voorstellen.

Vanuit deze denkstappen is gezocht en gekeken naar verschillende vormen van participatie om samen met de stad in gesprek te gaan. Een burgerberaad was een van deze vormen. In het raadsvoorstel kunt u lezen dat de inzet hiervan veel kansen biedt. Het college heeft geen andere participatievorm gevonden die beter aansluit bij de Hoornse situatie..

Vooraf het voorbeeld van het burgerberaad in Noord-Ierland over de abortuswetgeving gaf veel inspiratie: een lastig ethisch dilemma waar de politiek al jaren mee worstelde. Het burgerberaad hierover doorbrak de impasse en leidde tot concrete aanpassingen (verruiming) van de wetgeving.

3. Wanneer heeft het college de opdracht gegeven om het idee van een burgerberaad verder uit te werken?

Het college heeft geen opdracht gegeven om het idee van een burgerberaad uit te werken. Wel om na te denken over een manier waarop we in Hoorn tot een vervolg na het onderzoek naar ons slavernijverleden kunnen komen. Op een manier die zorgt voor verbinding in plaats van verdeeldheid. Het is uiteindelijk aan de raad om opdracht te geven voor een burgerberaad.

4. In welke gemeenten is dit eerder toegepast?

Al meerdere gemeenten hebben een burgerberaad ingezet voor complexe, gevoelige en/of ethische kwesties. De website [Burgerberaden in Nederland | Burgerberaad.nu](https://burgerberaden.nl) geeft hier een indruk van. Ook op [Dashboard gemeenten - Mijn Burgerberaad](#) vindt u informatie over burgerberaden in verschillende gemeenten.

5. Welke wetenschappelijke argumenten liggen hieraan ten grondslag?

De voordelen en de werking van een burgerberaad komt voort uit de tientallen ervaringen die in den lande en wereldwijd zijn opgedaan met burgerberaden. Er zijn verschillende rapporten en onderzoeken over burgerparticipatie verschenen.

Een voorbeeld hiervan is het onderzoeksrapport 'Burgerparticipatie op nationaal niveau, een juridische en empirische verkenning' van Berenschot van januari 2023 ([pdf \(overheid.nl\)](#)) waarin Berenschot verwijst naar onder meer een verkenning van nationale burgerfora als democratisch gereedschap, zie Nationale Burgerfora ([overheid.nl](#)). Hierin staat onder meer: *'De experts geven aan dat bijvoorbeeld ethische kwesties zich lenen voor een dergelijke dialoog en advies, maar ook andere maatschappelijke thema's die breed leven, zoals het klimaat.'*

De Vrije Universiteit publiceerde een [handreiking burgertoppen voor gemeenten](#).

In 2021 hebben het Sociaal en Cultureel Planbureau en Radboud Universiteit Nijmegen [onderzoek](#) gedaan naar hoe inwoners aankijken tegen burgerfora. Hieruit blijkt dat een meerderheid (63%) na de uitleg het idee van burgerfora met ingelote burgers die advies uitbrengen over maatschappelijke thema's steunt.

Ook vanuit de [SER](#) is gekeken naar de mogelijkheden, maar ook de haken en ogen van een burgerberaad: *'Voor een vraag waar de gemeenteraad niet uitkomt en die overduidelijk moreel-ethisch is, is een burgerberaad een prachtig instrument', vindt Niek Mouter, universitair hoofddocent in Delft en Leiden.'*

Ook op de links genoemd in het antwoord op vraag 4 vindt u veel achtergrondinformatie, onderbouwing, maar ook don'ts en valkuilen.

- 6. Kunt u alle documentatie met de term “burgerberaad” en “burgerforum” conform artikel 169 gemeentewet ongecensureerd ter inzage leggen voor raads- en commissieleden? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?**

Het is niet mogelijk om nog voor de commissievergadering aan dit informatieverzoek te voldoen. De staande procedure is dat we bij dit soort brede en omvangrijke informatieverzoeken eerst met de indiener in gesprek gaan, om met elkaar te bepalen wat de informatiebehoefte precies is en op welke manier en welke termijn aan het verzoek kan worden voldaan. Wij nemen hierover contact op met u.